

M l a d ý S t . K . N e u m a n n o č i m a
s o u č a s n í k ů

Žijeme v zajetí jednostranných představ o literatuře, jimiž nás zásobují příručky a jiná oficiální hodnocení. Často se zapomíná, že klasikové nebyli klasiky odjakživa. Aspoň ne pro všechny. Ponořit se do hlubin jejich "předklasické" existence znamená leckdy ucítit překvapivě svěží závan života, který s bronzovou tváří klasikova pomníku zábavně kontrastuje. Někdy k tomu stačí zalistovat v časopisech:

Neumann, ten tatrmánek z Olšan, ten rytíř bez bázně a hany... Proti takovým lidem musí se rázným způsobem zakročit. Tito lidé mohou mluvit jménem snad podomků, ale ne inteligence.

L.Dyk, Čas, 1898

Pan Kosterka vybírá vstupenky do svých krásných, ješitně pěstěných, předlouhých nehtů. Za ním mladík s hlavou na způsob Krista z německého sentimentálního barvotisku, se splývavými vlasy, sladkohledý a snivě bledý vodi galantně dámy do popředí. Je to pan St. K. Neumann, který píše tak brutální verše. Šarmantní revolucionář, velice etiketní odpůrce vši konvence.

G.Jaroš, Čas, 1896

Každé mladé pokolení má své zvláštní vzteklosti...

Pan Neumann provádí literární sport s anarchismem...Dnešní společnost pan Neumann nenávidí; bylť mlád prolezl útroby society a zhnusil si ji, naše doba je mu ubohá, lidstvo sešlé, v bahnech vleče se prokletou svou prací vyssátý dav a buržoa svůj líný život, společnost je mu třikrát prokletá, na kultury trůně (!) tělo její líné a vyžilé válí se v klíně Evropy se zárodky moru v těžkém lůně šesti- nedělky; všude hnijící vody s chasou k vrhnutí; ženu lze koupit s polibkem mrtvoly, potulnou fenu... Vše je zkaže- no, hnusno, i nevěstky jsou jiné než za starověku; ženy ... jsou paraziti jiného mozku, čekající, aby nejvýš kre- tény dodaly světu, zbytečné samice.

Pan Neumann je rozezlen, zhnusen, unaven, smuten. Namiloval se mnoho panen i divých, řvoucích žen...

Rytíř nového Graalu? Ne, pouze nový rytíř z Manchy! Rytíř smutné postavy, jemuž dobré bydlo zkazilo žaludek, malý buržoa, který by rád zuřil proletářskou notou, anarchisticky nastrojený, neškodný, zhýčkaný mladý pán, trochu nezvedené mládě, které se "vzbouřilo" v buržoasní společ- nosti a rádo by si zahrálo na enfant terrible s krvavě vy- koulenýma očima... Není možno bez úsměvu čísti tuto zuři- vou poezii. Pan Neumann vbičovává se do vzteklosti; pění se a soptí jako malý, zuřivý derviš, láteří na všechny strany na společnost zkaženou a zvrhlou... Tu je vidět klasicky, jak ten vylhaný anarchism Neumannův je pouhá pò- za. A jaký je konečně důvod, že vznikla tato famózní kni- ha? Zdá se nám bezpečně: Příliš plný žaludek a žádná váž-

ná práce!

G.Jaroš, Čas, 1896

Co dělá p. K. St. Neumann? Inu, co by dělal: Nadává!

Rozvoj, 1900

St. K. Neumann (viděl jsem ho ve Volném jevišti na Hořicích duších) činí dojem ulízané holčičky, černovlasý, umělecký účes. Seděl vedle dvou dam, z nichž jedna nám byla označena za manželku (!) jeho, druhá za mestresu.

A. Kubis, Nový život, 1899

Ale nejvýbornější byl St. K. Neumann. Chtěl být útočný, chtěl být bojovný, a byl neskonale komický.

Radikální listy, 1898

Tento literární tatrmánek vystoupil v sobotním mezinárodním židovském tingltanglu s obvyklou neodolatelnou komikou. Přiběhl se zpěněnou hubou maniakálního vzteklivce a vyštěkl několik zběsilých nadávek proti českým literátům a novinářům.

V.Hladík, Národní listy, 1898

Schůze v Typografické besedě byla schůzí několika židovských komis, pak známých libeňských rváčů a pak několika takových literárních lumpů, jako je Neumann... My nedovolíme, aby takoví lumpové vystupovali jménem naším, jménem inteligence... Na takového Neumanna nesmí se s fackami, ale s metlou. Tomuto spojenci sociálních demokratů, který se chlubí, že má na Volšanech ne dům, ale vilu,

(Hlas: "My ho tam odtud vystěhujeme!" Jiní: "My mu posvítíme, my mu dáme!") se nemůžeme diviti, že se spojil, když neměl štěstí v literatuře, s lidmi, kteří kradou v Klamovce o prvním máji nože a vidličky.

V.Klofáč, Čas, 1898

Je všeobecným přesvědčením, a to i mezi literárními vědci, že bibliografie je nejnudnější část práce v našem oboru. Do nedávné doby jsem si to myslela i já. Z omylu mne vyvedla vnucená práce na bibliografii článků o St. K. Neumannovi. Chtěla jsem se několika ukázkami se čtenářem rozdělit o zábavu a legraci, na kterou jsem si přišla.

S t a n i s l a v a M a z á č o v á